

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2010

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

8 Απριλίου 2010

**Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Μάρτιος 2010**

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **5 Μαΐου 2010**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2010

α) Ε.Ε.-27 – Ευρωζώνη: Σε τροχιά ανόδου και πάλι το κλίμα σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος τον Μάρτιο επανέρχεται σε ανοδική τροχιά, μετά τη στασιμότητα του περασμένου μήνα και διαμορφώνεται στις 99,6 μονάδες (από 97,4 μονάδες) στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** και τις 97,7 μονάδες (από 95,9 μονάδες) στην **Ευρωζώνη**, σε επίπεδα που προσεγγίζουν σημαντικά πλέον τους μακροχρόνιους μέσους όρους, απέχοντας ωστόσο ακόμη πολύ από τις προ κρίσης επιδόσεις τους. Στους επιμέρους τομείς, το κλίμα βελτιώνεται στη **Βιομηχανία** σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ανάκαμψη η οποία συμβάλλει περισσότερο από τους άλλους τομείς στη συνολική βελτίωση του κλίματος και εκπορεύεται κυρίως από τη σημαντική αναθέρμανση των σχετικών προσδοκιών στην Γερμανία. Στις **Υπηρεσίες**, ο σχετικός δείκτης ανέρχεται κατά 1 μονάδα στην ΕΕ και κατά 2 στην Ευρωζώνη, όπως ακριβώς και στο **Λιανικό Εμπόριο**. Σήματα ανάκαμψης εκπέμπει και η άνοδος των προσδοκιών στις **Κατασκευές**, οι οποίες αυξάνονται κατά 2 μονάδες στην ΕΕ και κατά 3 στην Ευρωζώνη, ενώ τέλος, η **καταναλωτική εμπιστοσύνη**, παραμένει σχεδόν αμετάβλητη και στις δύο ζώνες. Μεταξύ των χωρών, οι προσδοκίες των καταναλωτών διαφέρουν περισσότερο ως προς τη γενική οικονομική κατάσταση και την ανεργία, διαμορφώνοντας, στο σύνολό τους μια συγκρατημένη εικόνα και στις δύο ζώνες. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνεται στις -10 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι *προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής* βελτιώνονται και στις δύο ζώνες, όπως και οι *εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών*, οι οποίες ανακάμπτουν περισσότερο στην Ευρωζώνη. Σημαντική βελτίωση κατά 3 μονάδες σημειώνουν και στις δύο ζώνες και οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα*.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνονται στη +1 μονάδα τόσο σε ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη. Οι *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητα* των επιχειρήσεων ανέρχονται κατά 2 μονάδες στην ΕΕ, υποχωρούν οριακά όμως στην Ευρωζώνη, ενώ οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* ανακάμπτουν ελαφρά και στις δύο ζώνες. Τέλος, οι *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης* υποχωρούν οριακά στην ΕΕ, αλλά παραμένουν σταθερές στην Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι προσδοκίες βελτιώνονται και στις δύο ζώνες και διαμορφώνονται στις -4 και -6 μονάδες αντίστοιχα. Οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* υποχωρούν οριακά στην ΕΕ, αλλά βελτιώνονται κατά 3 μονάδες στην Ευρωζώνη, ενώ στα *αποθέματα* η εικόνα δεν μεταβάλλεται στην ΕΕ, με το δείκτη στην Ευρωζώνη να αυξάνεται οριακά. Ως προς τις προβλέψεις για τις *πωλήσεις τους επόμενους μήνες*, αυτές βελτιώνονται κατά 4 μονάδες και στις δύο ζώνες.

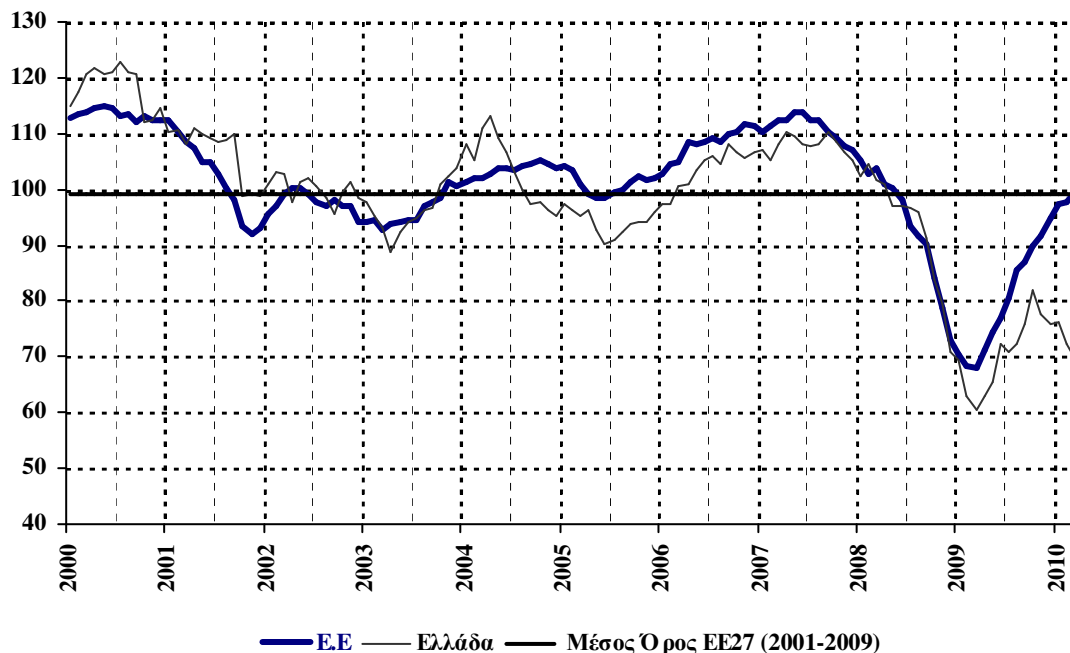
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	2001-2009			Μ.Ο έτους								
	Min	Max	M.O	2005	2006	2007	2008	2009				
ΕΕ-27	68,0 Φεβ-09	113,9 Ιουν-07	99,2	100,94	108,20	111,12	93,52	79,87				
Ευρωζώνη	70,6 Φεβ-09	112,0 Μαι-07	98,4	99,57	107,24	109,18	93,53	80,78				
Ελλάδα	60,4 Μαρ-09	113,1 Απρ-04	97,4	94,13	103,58	107,86	93,40	70,63				
2009												
	I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	70,3	68,2	68,0	71,1	74,3	77,1	80,5	85,4	87,0	90,0	91,5	95,0
Ευρωζώνη	72,7	71,2	70,6	73,0	75,6	78,3	80,8	84,8	86,7	89,6	91,9	94,1
Ελλάδα	69,4	63,1	60,4	63,0	65,3	72,3	70,7	72,3	75,7	81,8	77,7	75,9
2010												
	I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	97,2	97,6	99,6									
Ευρωζώνη	96,0	95,9	97,7									
Ελλάδα	76,1	72,4	69,6									

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα (1990-2008=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Βελτιώνεται το κλίμα στις **Κατασκευές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -30 και -25 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι *προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών* ενισχύονται ελαφρά, περισσότερο στην Ευρωζώνη. Σημαντική άνοδο,

εντονότερη και πάλι στην Ευρωζώνη, σημειώνουν τέλος και οι *προβλέψεις για την απασχόληση το επόμενο 12μηνο*.

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** υποχωρεί οριακά στην ΕΕ και παραμένει αμετάβλητος στην Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την *οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους το επόμενο 12μηνο* παραμένουν στα ίδια επίπεδα στην ΕΕ και μειώνονται οριακά στην Ευρωζώνη, εξέλιξη ανάλογη των προβλέψεων για την *οικονομική κατάσταση της χώρας*. Αμετάβλητη παραμένει και στις δύο ζώνες η *πρόθεση για αποταμίευση το επόμενο 12μηνο*, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις προβλέψεις για την *εξέλιξη της ανεργίας* στην ΕΕ, ενώ στην Ευρωζώνη, αυτές βελτιώνονται οριακά.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** – ο οποίος δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος – βελτιώνεται οριακά, στις +17 μονάδες στην ΕΕ, υποχωρώντας ωστόσο στην Ευρωζώνη κατά 2 μονάδες, φθάνοντας τις +19 μονάδες. Από τα επιμέρους στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* επιδεινώνονται, ιδιαίτερα στην Ευρωζώνη, ενώ οι αντίστοιχες για την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* βελτιώνονται κατά 2 μονάδες στην ΕΕ και υποχωρούν αντίστοιχα στην Ευρωζώνη. Αλλά και οι προβλέψεις της *ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο* ενισχύονται και στις δύο ζώνες κατά 2 μονάδες.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες καταγράφεται βελτίωση στο οικονομικό κλίμα τον Μάρτιο. Από τις μεγαλύτερες εξ' αυτών, η σημαντικότερη ανάκαμψη καταγράφεται στη Γερμανία (+3,4), την Πολωνία (+2,7), το Ην. Βασίλειο (+2,6) και την Ολλανδία (+2,4). Η βελτίωση ήταν λιγότερη έντονη στη Γαλλία και την Ισπανία (+1,4 αντίστοιχα), ενώ αντίθετα στην Ιταλία το κλίμα επιδεινώθηκε ελαφρά (-1,5). Πάντως, καταγράφονται σημαντικές διαφοροποιήσεις, αφού σε αρκετές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, το οικονομικό κλίμα απέχει αρκετά από τους μακροχρόνιους μέσους όρους του.

β) Ελλάδα: Έντονη επιδείνωση του κλίματος σε όλους τους τομείς, εκτός Βιομηχανίας

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα υποχωρεί για δεύτερο μήνα κατά 3,2 μονάδες και διαμορφώνεται στις 69,6 μονάδες. Η απαισιοδοξία είναι διάχυτη κυρίως στο Λιανικό Εμπόριο και στις Κατασκευές και ηπιότερη στις Υπηρεσίες, ενώ στο χαμηλότερο ιστορικά σημείο είναι και η καταναλωτική εμπιστοσύνη. Η Βιομηχανία είναι ο μόνος τομέας όπου οι προσδοκίες δεν επιδεινώνονται τον Μάρτιο. **Οι δυσοίωνες προβλέψεις για την πορεία της ελληνικής οικονομίας και η αβεβαιότητα εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν τις προσδοκίες των επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Τα νέα φορολογικά και λοιπά δημοσιονομικά μέτρα, καίτοι αναγκαία για τη δημοσιονομική προσαρμογή, έχουν επηρεάσει σημαντικά τη ψυχολογία της αγοράς.** Ως αποτέλεσμα ο δείκτης κινείται στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δέκα μηνών, αν και εξακολουθεί να βρίσκεται υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση. Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, καταγράφεται σημαντική άνοδος στις *προβλέψεις της παραγωγής*, η οποία ωστόσο αντισταθμίζεται από αντίστοιχη πτώση των *εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο της ζήτησης και των παραγγελιών*. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τα *αποθέματα* βελτιώνονται, όμως οριακά.
- στις **Υπηρεσίες** οι *εκτιμήσεις τρέχον επίπεδο εργασιών* καταγράφουν ελαφρά επιδείνωση, ενώ οι αντίστοιχες για *τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης* βελτιώνονται ελαφρά. Ωστόσο, το στοιχείο που συμβάλλει πρωτίστως στην πτώση των προσδοκιών είναι η έντονη πτώση στις *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης*.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, η υποχώρηση είναι σφοδρή στις *εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις* και τις *προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης*, όπου οι σχετικοί αρνητικοί δείκτες υπερδιπλασιάζονται, με τις εκτιμήσεις για τα *αποθέματα* να επιδεινώνονται οριακά.
- στις **Κατασκευές**, η επιδείνωση του δείκτη εκπορεύεται περισσότερο από τις *εκτιμήσεις για το επίπεδο προγράμματος εργασιών*, όπου ο σχετικός δείκτης καταγράφει έντονη μείωση, πλησιάζοντας τα ιστορικά χαμηλά επίπεδά του, και λιγότερο από τις *προβλέψεις για την απασχόληση* του τομέα, οι οποίες ωστόσο καταγράφουν τη χαμηλότερη τιμή τους από τον προηγούμενο Μάιο.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη** σημειώνεται ραγδαία επιδείνωση όλων των δεικτών: τόσο οι *προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση*, όσο και εκείνες *για την οικονομική κατάσταση της χώρας* υποχωρούν περί τις 10 μονάδες. Επιπλέον, η *πρόθεση των ελληνικών νοικοκυριών για αποταμίευση στο επόμενο 12-μηνο*, αλλά και οι *προβλέψεις για την ανεργία* καταγράφουν επίσης πτωτική πορεία, η οποία ωστόσο φέρνει τους αντίστοιχους δείκτες σε νέα, ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2010

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Μικρή ανάκαμψη προσδοκιών

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** συνεχίζει τις διακυμάνσεις του, με αυξομειώσεις κατά το τελευταίο τετράμηνο. Έτσι τον Μάρτιο ανακάμπτει ύστερα από την υποχώρηση του περασμένου μήνα και επανέρχεται στα επίπεδα του Ιανουαρίου, στις 75,3 μονάδες. Αν και ο δείκτης υστερεί αρκετά από το μακροχρόνιο μέσο όρο του, η επίδοση αυτή είναι ανώτερη της αντίστοιχης περσινής (63,8 μονάδες), γεγονός που σημαίνει ότι, **οι προσδοκίες των επιχειρήσεων του τομέα είναι μεν ευνοϊκότερες σε σχέση με πέρυσι, αλλά εξακολουθούν να είναι αρκετά υποτονικές**. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας των επιχειρήσεων, σημειώνεται υποχώρηση στις περισσότερες εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα, όμως διατυπώνονται ελαφρά πιο αισιόδοξες προβλέψεις για το επόμενο τρίμηνο. Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία που συμβάλλουν άμεσα στη διαμόρφωση του δείκτη, οι *τρέχουσες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης* υποχωρούν περαιτέρω, ενώ αντίθετα οι *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής* βελτιώνονται σημαντικά, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις *εκτιμήσεις για τα αποθέματα*, όπου καταγράφεται μικρή αποκλιμάκωση. Αναλυτικότερα:

α) Πτωτική είναι η πορεία των εκτιμήσεων **για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης** τον Μάρτιο, με το σχετικό ισοζύγιο να υποχωρεί στις -55 μονάδες (από -48), στη χαμηλότερη τιμή μετά τον περσινό Μάιο. Σχεδόν τρεις στις πέντε (από 52%) επιχειρήσεις εκτιμούν ότι οι παραγγελίες τους βρίσκονται σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα, ενώ μόλις ένα 3% αναφέρει το αντίθετο.

β) Οι **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχώς 3-4 μήνες** ανακάμπτουν αισθητά μετά την πτώση του περασμένου μήνα και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +5 μονάδες (από -9). Οι μισές επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα το επόμενο διάστημα, όμως αυτό το μήνα μία στις τέσσερις (από 18%) προβλέπει ακόμα και άνοδο της παραγωγής του.

γ) Βελτίωση, αν και ήπια, καταγράφεται και στις εκτιμήσεις για τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, με το σχετικό ισοζύγιο να μειώνεται κατά 2 μονάδες, (+19) και την πλειονότητα των επιχειρήσεων (64%) να εξακολουθεί να εκτιμά ότι τα αποθέματά της βρίσκονται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα.

δ) Οι **αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού**, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες για την εγχώρια αγορά, αμβλύνονται ελαφρώς τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -41 μονάδες (από -46). Και πάλι όμως σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις (47-48%) του τομέα κρίνουν ότι οι παραγγελίες τους κινούνται σε χαμηλότερα

του κανονικού για την εποχή επίπεδα, με τις υπόλοιπες να τα θεωρούν απλώς ως φυσιολογικά για την εποχή.

ε) Η ελαφρά άνοδος των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες εξωτερικού τροφοδοτούν ευνοϊκότερες **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται σε θετικά επίπεδα για πρώτη φορά μετά τον περσινό Νοέμβριο, στις +10 μονάδες (από -5). Το 27% των επιχειρήσεων (από 17%) προσδοκά άνοδο το επόμενο διάστημα έναντι 17% (από 22%) που αναμένει περαιτέρω μείωση των εξαγωγών του.

στ) Πιο αισιόδοξες όμως είναι και οι **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες**, το ισοζύγιο των οποίων επίσης διαμορφώνεται σε θετικά επίπεδα ύστερα από τέσσερις μήνες, στις +5 μονάδες (από -11). Ωστόσο, οι επιχειρήσεις δηλώνουν δυσαρέσκεια **από τις τρέχουσες πωλήσεις** τους, με το 46% (από 34%) να αναφέρει ότι έχουν μειωθεί αυτό το τρίμηνο σε σχέση με το προηγούμενο και μόλις το 16% (από 21%) να δηλώνει ότι αυτές έχουν αυξηθεί.

ζ) Πάντως παρά τη βελτίωση των περισσότερων δεικτών οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** καταγράφουν μικρές, αλλά συνεχείς διακυμάνσεις τον τελευταίο χρόνο και έτσι, ενώ τον προηγούμενο μήνα είχαν αυξηθεί στους 4,2, τον Μάρτιο επανέρχονται στα πολύ χαμηλά επίπεδα του Ιανουαρίου, στους 3,8 μήνες. Το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** παραμένει σχεδόν αμετάβλητο σε σχέση με τον Φεβρουάριο, στο 68,9%.

η) Οι **προβλέψεις για την απασχόληση** του τομέα δεν μεταβάλλονται τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να παραμένει στις -22 μονάδες, σε επίδοση ωστόσο σημαντικά ανώτερη της αντίστοιχης περσινής. Και πάλι, μία στις τέσσερις επιχειρήσεις προβλέπει και νέα μείωση της απασχόλησης το επόμενο διάστημα, με την πλειονότητα (72%) όμως να αναμένει πλέον σταθερότητα, καθώς φαίνεται πως έχουν πραγματοποιηθεί οι απαραίτητες προσαρμογές.

θ) Στις προβλέψεις των επιχειρήσεων για **τις τιμές των προϊόντων** το επόμενο τρίμηνο, επτά στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα, ενώ το ποσοστό εκείνων που προβλέπουν άνοδο ξεπερνά κατά 6 μονάδες το αντίστοιχο ποσοστό όσων προβλέπουν υποχώρηση.

ι) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις δεν μεταβάλλονται σε σύγκριση με την προηγούμενη μέτρηση. Μάλιστα, το 85% των επιχειρήσεων δηλώνει για τέταρτη συνεχή μέτρηση πως η ανταγωνιστική του θέση δεν έχει μεταβληθεί στην εγχώρια αγορά, ενώ αντίστοιχα είναι και τα ποσοστά αυτά για τις αγορές της ΕΕ και τον υπόλοιπο κόσμο, όπου και φθάνουν το συντριπτικό 90% και στις δύο περιπτώσεις.

Από τους επιμέρους τομείς, φαίνεται ότι η ανάκαμψη του συνολικού δείκτη προέρχεται εξολοκλήρου από τα Ενδιάμεσα αγαθά, καθώς στα Καταναλωτικά, αλλά περισσότερο στα Κεφαλαιουχικά αγαθά σημειώνεται υποχώρηση των προσδοκιών. Αναλυτικότερα:

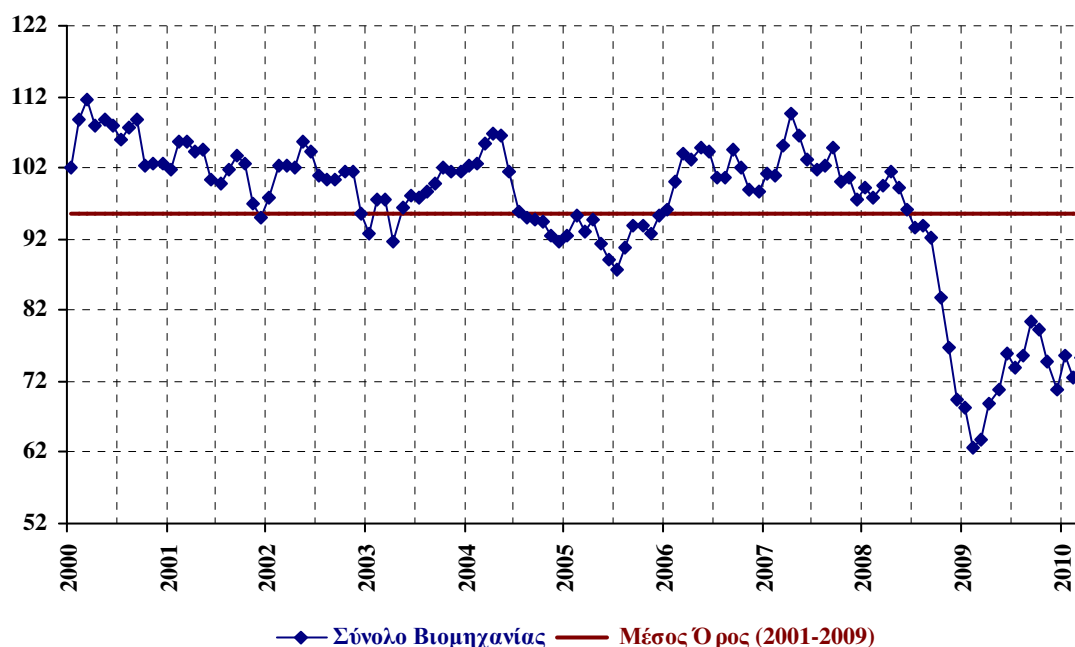
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

		2001-2009			Μ.Ο έτους							
		Min	Max	M.O	2005	2006	2007	2008	2009			
Βιομηχανία (1996-2006=100)		62,8	109,5	95,7	92,6	101,5	102,8	91,9	72,1			
		Φεβ-09	Απρλ-07									
2009												
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	N	Δ	
68,2	62,8	63,8	68,9	70,9	76,0	73,8	75,5	80,4	79,4	74,8	71,0	
2010												
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	N	Δ	
75,8	72,6	75,3										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Στα **Καταναλωτικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί ελαφρά για δεύτερο συνεχή μήνα και διαμορφώνεται στις 75,6 μονάδες (από 77,5), σε επίδοση παρόμοια της αντίστοιχης περσινής (74,3 μονάδες). Ακόμα πιο αρνητικές είναι οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα των παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης, με τον αντίστοιχο δείκτη να καταγράφει πτώση κατά 12 μονάδες, στις -48 μονάδες, ενώ και τα αποθέματα διογκώνονται ελαφρά, με το 77% ωστόσο να τα αξιολογεί ως κανονικά για την εποχή. Αντίθετα, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής βελτιώνονται, με το σχετικό ισοζύγιο να ενισχύεται κατά 11 μονάδες, αν και παραμένει αρνητικό (-2 μονάδες). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου κινούνται επίσης ανοδικά, όπως συμβαίνει άλλωστε και με τις προσδοκίες για τις βραχυπρόθεσμες εξαγωγές, με τα 2/3 των επιχειρήσεων να αναμένουν σταθερότητα και το 17% άνοδο (από 9%). Σε σχέση με την απασχόληση του τομέα, οι αρνητικές προσδοκίες δεν μεταβάλλονται (στις -19 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ

ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο είναι σχεδόν ισοσκελισμένο. Στο τριμηνιαίο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων, οι εκτιμήσεις για την εγχώρια αγορά παραμένουν αμετάβλητες και θετικές, ενώ ανοδικά κινούνται οι αντίστοιχες για τις διεθνείς αγορές.

Σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα διαμορφώνεται ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, ο οποίος υποχωρεί τον Μάρτιο κατά 10 μονάδες, στις 56,9. Και τα τρία βασικά στοιχεία δραστηριότητας του δείκτη υποχωρούν, με την πτώση να είναι εντονότερη στις τρέχουσες εκτιμήσεις παραγγελιών και ζήτησης, όπου το σχετικό ισοζύγιο καταβαραθρώνεται στις -69 μονάδες (από -50). Η υποχώρηση είναι οριακή στις προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους (-28 μονάδες ο σχετικός δείκτης), όμως οι εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων υποδηλώνουν έντονη διόγκωση, αφού το σχετικό ισοζύγιο ανέρχεται κατά 10 μονάδες, στις +30. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου υποχωρούν ελαφρά, ενώ αντίθετα εκείνες για τις εξαγωγές βελτιώνονται, αν και ήπια. Ως προς την πορεία της απασχόλησης του κλάδου, οι προβλέψεις κινούνται στα χαμηλότερα επίπεδα από τον περσινό Ιούνιο, με το σχετικό ισοζύγιο να βρίσκεται στις -28 μονάδες (από -23), ενώ σε όρους τιμών, ο σχετικός δείκτης διατηρείται στις -15 μονάδες, υποδηλώνοντας πτώση το επόμενο τρίμηνο. Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων, καταγράφονται δυσμενέστερες εκτιμήσεις, τόσο για την εγχώρια αγορά, όσο και τις λοιπές διεθνείς αγορές.

Τα **Ενδιάμεσα Αγαθά** είναι ο μόνος τομέας της Βιομηχανίας όπου σημειώνεται βελτίωση επιχειρηματικών προσδοκιών τον Μάρτιο, η οποία μάλιστα φθάνει τις 10 μονάδες. Ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 79,5 μονάδες, επίδοση που υπερτερεί κατά 20 μονάδες σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή. Από τα στοιχεία που διαμορφώνουν το δείκτη, σημειώνεται βελτίωση σε όλα, με εντονότερη την ανάκαμψη των προβλέψεων για το επίπεδο της παραγωγής το επόμενο τρίμηνο, όπου το σχετικό ισοζύγιο λαμβάνει την υψηλότερη τιμή του από τον Ιούνιο του 2008 (+18 μονάδες από -3 μονάδες). Οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα αποκλιμακώνονται, επίσης παρόλο που το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης, δεν είναι ικανοποιητικό (ο σχετικός δείκτης στις -57 μονάδες). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, ιδιαίτερα έντονη είναι η βελτίωση στις προβλέψεις των εξαγωγών και των πωλήσεων, ενώ βελτιώνονται και οι προβλέψεις για την απασχόληση, αν και ο σχετικός δείκτης παραμένει αρνητικός (-25 μονάδες από -30). Ενισχυμένες εμφανίζονται οι προβλέψεις ανόδου τιμών, με το σχετικό ισοζύγιο να υπερδιπλασιάζεται στις +16 μονάδες (από +7), ενώ σε σχέση με τη μέτρηση Δεκεμβρίου, το ποσοστό όσων εκτιμούν ανάκαμψη της ανταγωνιστικής τους θέσης, ενισχύεται σε σχέση με την εγχώρια και τις διεθνείς αγορές και παραμένει στα ίδια επίπεδα στην αγορά της ΕΕ.

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: *Νέο χαμηλό ρεκόρ προσδοκιών, μεγάλη πτώση στα Δημόσια Έργα*

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές καταγράφει νέα έντονη πτώση τον Μάρτιο και διαμορφώνεται 9 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με τον Φεβρουάριο, στις 39,7 μονάδες. Πρόκειται για τη χαμηλότερη επίδοση που έχει καταγραφεί από το 1990 και μετά στον τομέα, ενδεικτικό της δυσχερούς θέσης στην οποία βρίσκονται οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις. **Η δυσμενής αυτή τροπή των επιχειρηματικών προοπτικών το τελευταίο τετράμηνο, σε συνδυασμό με την εκτεταμένη κρίση που πλήττει τον τομέα την τελευταία σχεδόν διετία, παγώνει τις δυσμενείς προοπτικές για το βραχυπρόθεσμο μέλλον.**

Από τα στοιχεία δραστηριότητας που συνδιαμορφώνουν το δείκτη, οι βραχυπρόθεσμες *προβλέψεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο προγράμματος των εργασιών τους* παρουσιάζουν έντονη πτώση για τέταρτο συνεχή μήνα, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να υποχωρεί κατά 14 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -78 μονάδες. Τέσσερις στις πέντε επιχειρήσεις του κλάδου επισημαίνουν ότι το επίπεδο εργασιών είναι πτωτικό, έναντι μόλις 18% που το κρίνουν απλώς σταθερό. Οι *προβλέψεις για την απασχόληση* περιορίζονται επίσης για πέμπτο μήνα και διαμορφώνονται στις -46 μονάδες (από -44), με τις μισές επιχειρήσεις και πάλι να περιμένουν περαιτέρω μείωση το επόμενο τρίμηνο. Από τα υπόλοιπα στοιχεία του τομέα, οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διατηρούνται στον ένα χρόνο (12,1 μήνες), αν και πρόκειται ως επί το πλείστον για έργα τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει και δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί και όχι τόσο για νέα έργα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα πορεία των εργασιών τους παραμένουν απαισιόδοξες, με τις μισές σχεδόν επιχειρήσεις να κρίνουν ότι αυτή έχει μειωθεί, ενώ οι προβλέψεις για τις τιμές, παραμένουν μεν πτωτικές, όμως το σχετικό ισοζύγιο περιορίζεται αρκετά σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, στις -16 μονάδες (από -35). Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του είναι ιδιαίτερα χαμηλό (8%), με το 41% να κρίνει ως σημαντικότερο εμπόδιο τη χαμηλή ζήτηση και το 43% την ανεπαρκή χρηματοδότηση.

Η νέα υποχώρηση των προσδοκιών του τομέα τον Μάρτιο εκπορεύεται αποκλειστικά από δυσοίωνες προβλέψεις στα Δημόσια Έργα. Ωστόσο και στις Ιδιωτικές Κατασκευές οι προσδοκίες είναι πολύ χαμηλές και απλώς δεν επιδεινώνονται περαιτέρω. Αναλυτικότερα:

Στις **Ιδιωτικές Κατασκευές**, ανακόπτεται η πτώση των τριών προηγούμενων μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 50,1 μονάδες (από 46,1), σε επίδοση πάντως σημαντικά ανώτερη σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή (33,4 μονάδες). Η εξέλιξη αυτή είναι απόρροια της διόρθωσης της ισχυρής αποκλιμάκωσης των προσδοκιών στις Κατασκευές Κατοικιών που είχε σημειωθεί τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη, να επανέρχεται απλώς στα ήδη χαμηλά επίπεδα του Ιανουαρίου. Και τα δύο στοιχεία που διαμορφώνουν το δείκτη μπορεί να βελτιώνονται, αλλά τα σχετικά ισοζύγια παραμένουν έντονα αρνητικά. Έτσι, οι προβλέψεις για το επίπεδο προγράμματος των εργασιών βελτιώνονται ελαφρά, με το 1/3 των επιχειρήσεων να προσδοκούν σταθερότητα (από 23%), όμως το ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση είναι ακόμα έντονα αρνητικό, παρά τη βελτίωση στις -37 μονάδες (από -41). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών περιορίζονται στη χαμηλότερη

τιμή τους από τον Οκτώβριο, στις -30 μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας ενισχύονται στους 7,8 (από 6,9). Οι αποπληθωριστικές προσδοκίες για τις τιμές του κλάδου υποχωρούν, με την πλειονότητα (67% από 55%) να αναμένει σταθερότητα, ενώ τέλος, διευρύνεται στο 21% των επιχειρήσεων (από 12%), το ποσοστό όσων δηλώνουν απρόσκοπτη λειτουργία της δραστηριότητάς τους, με τις μισές σχεδόν επιχειρήσεις να κρίνουν τη χαμηλή ζήτηση ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους και το 29% τις συνθήκες χρηματοδότησης.

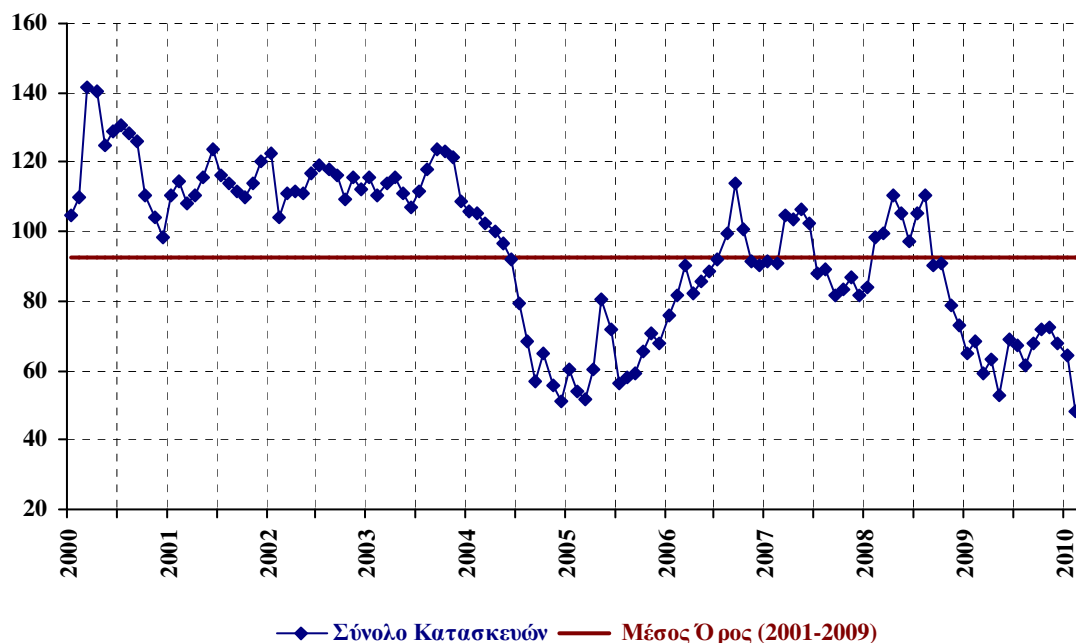
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

			2001-2009	Μ.Ο έτους							
	Min	Max	Μ.Ο	2005	2006	2007	2008	2009			
Κατασκευές (1996-2006=100)	48,5	123,8	92,4	63,0	91,1	92,5	95,3	65,5			
	Φεβ-10	Σεπτ-03									
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65,0	68,3	59,1	63,0	52,8	69,0	67,4	61,5	67,6	71,6	72,4	68,1
2010											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
64,1	48,5	39,7									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** σημειώνεται υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών για πέμπτο μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 33,9 μονάδες (από 49,6 μονάδες), σε ιστορικά χαμηλή επίδοση. Από τα στοιχεία του δείκτη, οι προβλέψεις του επιπέδου εργασιών των επιχειρήσεων είναι σχεδόν καθολικά αρνητικές, αφού το 88% των

επιχειρήσεων αναμένει επιδείνωση (από 65%) και μόλις το 12% σταθερότητα (από 34%). Οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου επιδεινώνονται επίσης, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -55 μονάδες (από -52 τον Φεβρουάριο). Από την άλλη πλευρά, οι πολύ αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων σχετικά με την τρέχουσα πορεία των εργασιών τους αμβλύνονται ελαφρά, καθώς ενισχύεται το ποσοστό όσων δηλώνουν σταθερότητα (45% έναντι 40%), ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας εκτιμώνται στους 14,2 (από 14,9). Σε σχέση με τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες αποκλιμακώνονται, με το 1/3 να προβλέπει μείωση (από 42%) και το 45% σταθερότητα στα υφιστάμενα επίπεδα τιμών, ενδεικτικό μεγάλων εκπτώσεων. Σχεδόν καμία επιχείρηση δεν αναφέρει απρόσκοπτη λειτουργία, με τις μισές επιχειρήσεις να κρίνουν ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπαρκή χρηματοδότηση, το 37% τη χαμηλή ζήτηση, το 5% τις καιρικές συνθήκες και το 7% παράγοντες που συνδέονται με τις εκπτώσεις κατά τις δημοπρατήσεις έργων, την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, αλλά και την καθυστέρηση στην υλοποίηση έργων από το ΕΣΠΑ.

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα οι προσδοκίες, απαισιοδοξία για τις πωλήσεις

Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχωρούν για πέμπτο μήνα και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Μάρτιο σε ιστορικά χαμηλή επίδοση, στις 54,5 μονάδες (από 71,6). Οι εξαιρετικά απαισιόδοξες εκτιμήσεις για τις τρέχουσες, αλλά και οι προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις, συμβάλλουν κυρίως στην πτώση του δείκτη, αφού *τα αποθέματα* παραμένουν αμετάβλητα. Συγκεκριμένα, τα ισοζύγια για τις *εκτιμήσεις των τρεχουσών πωλήσεων*, αλλά και τις *βραχυπρόθεσμες προοπτικές τους* μειώνονται κατακόρυφα, με τους δείκτες τους να κινούνται στις -57 και -52 μονάδες αντίστοιχα (από -26). Την ίδια πτωτική πορεία ακολουθούν και οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές, με τα 2/3 των επιχειρήσεων (από 45% τον Φεβρουάριο) να δηλώνουν ότι αναμένουν περαιτέρω μείωσή τους το επόμενο διάστημα, ενώ μόλις το 5% (από 18%) προβλέπει άνοδο. Κατακόρυφη είναι εξάλλου και η πτώση στις προβλέψεις της απασχόλησης, όπου για πρώτη φορά το σχετικό ισοζύγιο καταγράφει τόσο χαμηλή τιμή και διαμορφώνεται στις -31 μονάδες (από +11). Πρόκειται για μια σημαντική εξέλιξη, καθώς μέχρι πρότινος ο τομέας αυτός ήταν ο μόνος που εμφάνιζε θετικό ισοζύγιο και προσέφερε θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία. Παρά τις δυσχέρειες που προβλέπονται στη ζήτηση, οι προβλέψεις για τις τιμές – μετά και την ολοκλήρωση των εκπτώσεων και την επιβολή αυξημένων συντελεστών ΦΠΑ - κινούνται ελαφρώς ανοδικά, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +3 μονάδες (από -3).

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες σε όλους τους κλάδους σημειώνουν έντονη πτώση τον Μάρτιο, ενώ σε πολλούς από αυτούς ο σχετικός δείκτης καταγράφει νέο χαμηλό ρεκόρ. Αναλυτικότερα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** υποχωρεί για τέταρτο διαδοχικό μήνα και διαμορφώνεται σχεδόν 30 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με την επίδοση Φεβρουαρίου, στις 60,8 μονάδες, σε ιστορικά χαμηλή τιμή. Κατακόρυφη είναι η

πτώση στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, με το σχετικό ισοζύγιο να «πέφτει» στις -42 μονάδες (από +9), εξέλιξη ανάλογη των προσδοκιών για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις. Οι εκτιμήσεις για ρευστοποίηση των αποθεμάτων του προηγούμενου μήνα πάντως, εξομαλύνονται τον Μάρτιο, με το ισοζύγιο να ανέρχεται κατά 8 μονάδες (στο -1 το σχετικό ισοζύγιο) και επτά στις 10 επιχειρήσεις (από 81%) να αναφέρουν κανονικά για την εποχή επίπεδα. Οι παραγγελίες προς τους προμηθευτές ακολουθούν την καθοδική πορεία των πωλήσεων, με επτά στις 10 επιχειρήσεις να προβλέπουν μείωση (από 29%), ενώ αντίστοιχες εξελίξεις καταγράφονται και στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, όπου καμία πλέον επιχείρηση δεν αναμένει άνοδο της, με το 35% αντίθετα να προβλέπει πτώση. Σε σχέση τέλος με τις τιμές, τρεις στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν άνοδο και πάνω από τις μισές σταθερότητα, χωρίς σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τον Φεβρουάριο.

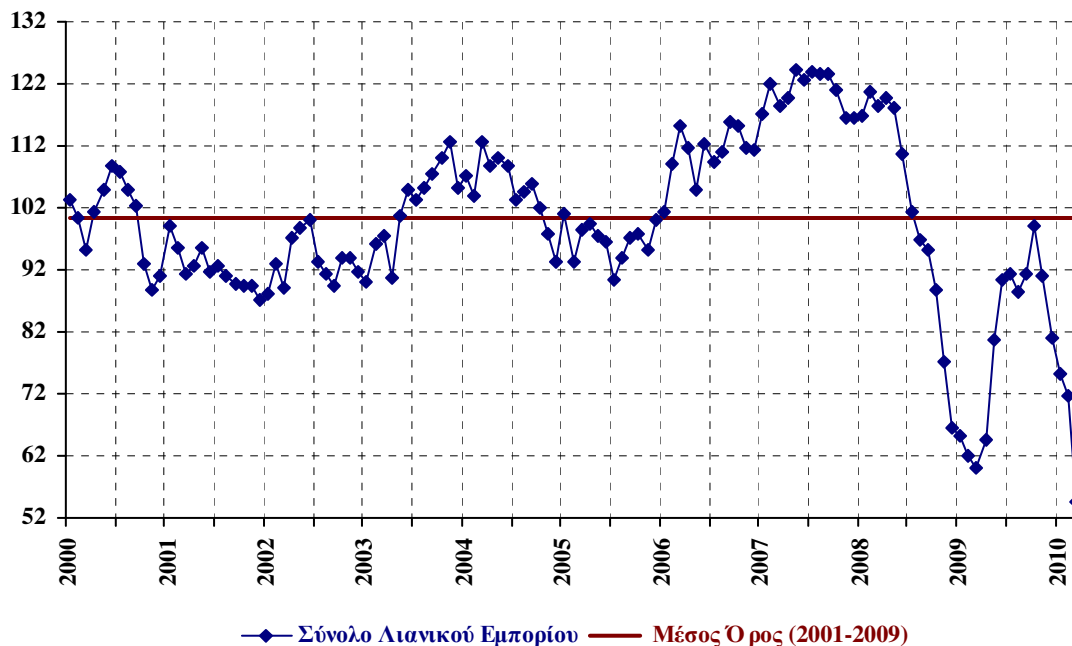
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

				2001-2009			Μ.Ο έτους				
		Min	Max	Μ.Ο			2006	2007	2008	2009	2009
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		60,2	124,3	100,4			110,8	120,8	102,5	80,7	80,5
		Μαρ-09	Μαι-07								
2009											
I	Φ	Μ	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65,3	61,9	60,2	64,5	80,7	90,4	91,4	88,5	91,4	99,0	91,1	81,0
2010											
I	Φ	Μ	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
75,3	71,6	54,5									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Πτώση καταγράφεται και στις προσδοκίες στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση** τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να χάνει περίπου 35 μονάδες και να διαμορφώνεται στη χαμηλότερη τιμή της τελευταίας δεκαπενταετίας, στις 60,2 μονάδες. Η αρνητική εξέλιξη στις προσδοκίες του κλάδου είναι εμφανής σε όλα τα στοιχεία δραστηριότητας: οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τα τρέχοντα μεγέθη τους, τόσο για τις πωλήσεις όσο και για τα αποθέματα, υποδηλώνουν έντονη πτώση. Το 75% των επιχειρήσεων (από 35%) αναφέρει μείωση των πωλήσεων του τελευταίου τρίμηνο, ενώ το 37% δηλώνει διογκωμένα αποθέματα (από 19%). Έντονα αρνητικά είναι και τα σχετικά ισοζύγια των προσδοκιών για την απασχόληση (στις -58 μονάδες από -20), των προβλέψεων για τις αναμενόμενες πωλήσεις (-32 μονάδες από +1 μονάδα), αλλά και των παραγγελιών προς τους προμηθευτές το επόμενο διάστημα (-48 μονάδες από +9). Τέλος, σε όρους τιμών, ενισχύεται το ποσοστό εκείνων που βλέπουν άνοδο (13% από 0%).

Στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχωρούν, αλλά λιγότερο έντονα σε σχέση με άλλους κλάδους, και διαμορφώνονται στις 50,6 μονάδες (από 62,3 μονάδες). Όμως και σε αυτή την περίπτωση καταγράφεται η χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων 15 ετών. Ο δείκτης των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις παραμένει έντονα αρνητικός, αν και δε μεταβάλλεται ιδιαίτερα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (στις -71 από -74 μονάδες), ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνουν μικρού εύρους ρευστοποίηση το τελευταίο τρίμηνο. Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων του κλάδου διέπονται από απαισιοδοξία καθώς οι παραγγελίες προς προμηθευτές περιορίζονται (το 53% προβλέπει πτώση), ενώ και οι προοπτικές που διαμορφώνονται για την πορεία των πωλήσεων είναι δυσσίωνες: μόλις το 6% αναμένει άνοδο. Αρνητικές, είναι και η οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου (-20 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από -18), ενώ τέλος, οι προβλέψεις των τιμών κινούνται μεν πτωτικά, όμως περισσότερο συγκρατημένα σε σχέση με τον Φεβρουάριο.

Πτωτικά κατά δέκα μονάδες κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες και στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, οι οποίες υποχωρούν για πέμπτο μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 43,5 μονάδες. Κατακόρυφη είναι η μείωση που σημειώνεται στο ισοζύγιο για τις τρέχουσες πωλήσεις των επιχειρήσεων, το οποίο υποχωρεί στις -73 μονάδες (από -50), ενώ αντίστοιχη εξέλιξη καταγράφεται τόσο στις βραχυπρόθεσμες προοπτικές των πωλήσεων, όσο και στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές, όπου το 83% των επιχειρήσεων (από 70%) αναμένει μείωση. Από την άλλη πλευρά τα αποθέματα είναι ελαφρώς διογκωμένα αν και η πλειονότητα (63% από 47%) εκτιμά ότι βρίσκονται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Σε όρους απασχόλησης, οι προβλέψεις των επιχειρήσεων υποδηλώνουν περαιτέρω περικοπές θέσεων εργασίας. Τέλος, το αρνητικό ισοζύγιο τιμών περιορίζεται ελαφρά, καθώς η πρόσθετη φορολογία επιβαρύνει τις λιανικές τιμές.

Σε ιστορικά χαμηλή τιμή διαμορφώνεται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών και στα **Πολυκαταστήματα**, υποχωρώντας τον Μάρτιο στις 72,8 μονάδες, 37 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με τον Φεβρουάριο. Έντονη είναι η πτώση που σημειώνεται σε όλα τα στοιχεία δραστηριότητας του κλάδου, εκτός από τα αποθέματα, τα οποία βρίσκονται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Καμία επιχείρηση δεν δηλώνει άνοδο στις τρέχουσες πωλήσεις της τον Μάρτιο (από 64%), μετά και την ολοκλήρωση των εκπτώσεων, ενώ μόλις το 1% προβλέπει

ενίσχυση στο επόμενο διάστημα των παραγγελιών προς προμηθευτές. Επίσης μηδενικό είναι και το ποσοστό εκείνων που αναμένουν άνοδο της απασχόλησης (από 14%), με το 92% (από 86%) να προβλέπει όμως σταθερότητα. Και σε σχέση με τις μελλοντικές πωλήσεις, το 73% (από 32%) των επιχειρήσεων προσμένει σταθερότητα, ενώ τέλος, οι έντονα πληθωριστικές προσδοκίες των προηγούμενων τριών μηνών δίνουν τη θέση τους σε σημαντική ενίσχυση του ποσοστού εκείνων που αναμένουν πτώση τους (στο 22% από 2%), γεγονός που υποδηλώνει μια προσπάθεια απορρόφησης του αυξημένου ΦΠΑ.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: *Επιδείνωση των προσδοκιών, απαισιοδοξία για τη ζήτηση*

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** υποχωρεί για πέμπτο μήνα και διαμορφώνεται στις 61,7 μονάδες (από 63,1), **σε ιστορικά χαμηλό ρεκόρ, γεγονός που φανερώνει και σε αυτό τον κλάδο την ήδη ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο για την αντίστοιχη οικονομική δραστηριότητα του τομέα.** Τόσο οι *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους όσο και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* παραμένουν εδώ και τρεις μήνες σε πολύ χαμηλά επίπεδα (στις -24 μονάδες και -25 μονάδες αντίστοιχα), με ελάχιστες επιχειρήσεις να δηλώνουν ικανοποιημένες από τις επιδόσεις τους. Το δυσμενέστερο όμως στοιχείο και το πλέον ανησυχητικό – και καθοριστικό για τις προσδοκίες – είναι οι προβλέψεις για τη *ζήτηση το επόμενο τρίμηνο*, καθώς διευρύνεται στο 40% (από 33% τον προηγούμενο μήνα) το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένουν πτώση. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, αμβλύνονται ελαφρά οι έντονα αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση, μετά από τέσσερις μήνες συνεχούς επιδείνωσης του σχετικού δείκτη (στις -23 μονάδες, από -26). Οι προβλέψεις για τις τιμές αυξάνονται, αλλά οριακά, με το σχετικό ισοζύγιο να κινείται στις -4 μονάδες (από -6) και το 10% των επιχειρήσεων να προσμένει άνοδο (από 6%). Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία φθάνει το 31% (από 28%), ενώ τρεις στις δέκα επιχειρήσεις αναφέρουν ως βασικότερο πρόσκομμα την ανεπάρκεια ζήτησης, το 17% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 20% τη γενική οικονομική κατάσταση, το κλείσιμο των Τεμπών που επηρέασε τις μεταφορές και τον τουρισμό, τις απεργιακές κινητοποιήσεις, την καθυστέρηση υλοποίησης του ΕΣΠΑ και τη γενικότερη αρνητική ψυχολογία που έχει διαμορφωθεί στην αγορά.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών επισημαίνονται τα εξής:

Συνεχίζεται η πτώση στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια**, με το σχετικό δείκτη να περιορίζεται για έκτο συνεχή μήνα και να διαμορφώνεται στις 63,4 μονάδες (από 65,4), επίδοση χαμηλότερη από την αντίστοιχη περσινή (71,9 μονάδες). Η πτώση των προσδοκιών τον Μάρτιο οφείλεται κυρίως σε βαθιά επιδείνωση των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση, όπου το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται σε μία από τις ιστορικά δυσμενέστερες επιδόσεις του, στις -43 μονάδες (από -28). Παρά την πολύ αρνητική εξέλιξη στις προσδοκίες της ζήτησης, τα υπόλοιπα μεγέθη του κλάδου εμφανίζουν σχετική βελτίωση. Έτσι, ανοδικά κινούνται οι προβλέψεις για τη ζήτηση και την απασχόληση το επόμενο διάστημα, ενόψει άλλωστε και της έναρξης της τουριστικής περιόδου. Οι εκτιμήσεις άλλωστε για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων παραμένουν έντονα αρνητικές (στις -33 από -

35 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ σε όρους τιμών, μία στις δέκα επιχειρήσεις προβλέπει άνοδο (από 3%) και το 74% (από 83%) σταθερότητα. Τέλος, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι δεν αντιμετωπίζουν εμπόδια στη λειτουργία τους επανέρχεται στο 29% (από 17%), με το 57% να δηλώνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο πρόσκομμα στην επιχειρηματική του λειτουργία.

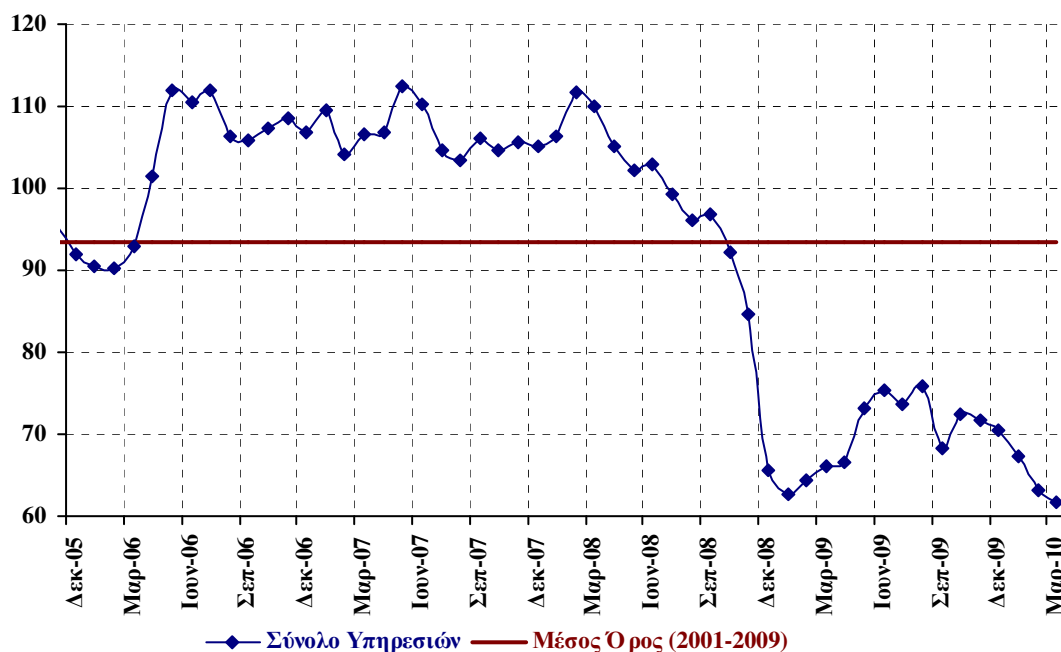
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

		2001-2008			Μ.Ο έτους						
		Min	Max	M.O	2005	2006	2007	2008	2009		
Υπηρεσίες (1998-2006=100)		62,6	122,5	93,4	93,6	103,7	106,6	97,8	70,1		
		Ιαν-09	3 ^ο τριμ 01								
2008											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
62,6	64,5	66,0	66,7	73,2	75,3	73,7	75,8	68,4	72,4	71,8	70,6
2009											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
67,2	63,1	61,7									

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

**Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)**

Πηγή: IOBE

Ανάκαμψη των προσδοκιών καταγράφεται στα **Τουριστικά Πρακτορεία**, μετά την πρόσκαιρη, όπως φαίνεται, υποχώρηση του προηγούμενου μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 81,9 μονάδες, την καλύτερη επίδοση μετά τον περσινό Ιούλιο και κατά 30 μονάδες υψηλότερα της αντίστοιχης περσινής. Με εξαίρεση τις προβλέψεις των επιχειρήσεων του κλάδου για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, όπου αυξάνεται ελαφρώς το ποσοστό

εκείνων που αναμένουν κάμψη της στο 31% (από 26%), τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας σημειώνουν άνοδο. Οι τρέχουσες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την κατάστασή τους το τελευταίο τρίμηνο, αλλά και για τη ζήτηση βελτιώνονται σημαντικά, με τα σχετικά ισοζύγια να διαμορφώνονται στις -25 (από -53) και -13 (από -37) μονάδες αντίστοιχα. Περιορίζονται αντίστοιχα και οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, αν και η συντριπτική πλειονότητα δεν αναμένει ιδιαίτερες αλλαγές (88% από 74%), και καμία επιχείρηση δεν προβλέπει άνοδο (από 5%). Οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εξομαλύνονται, με το σχετικό ισοζύγιο να ισοσκελίζεται και τη μεγάλη πλειονότητα (88%) να μην αναμένει μεταβολές στο επίπεδο των τιμών. Στο 19%, τέλος, διευρύνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στην επιχειρηματική του λειτουργία (από μόλις 5% τον προηγούμενο μήνα), με το 46% κρίνει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 15% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και άλλο ένα 15% τη γενική οικονομική κατάσταση και το κλίμα ως βασικότερα προσκόμματα στη δραστηριότητά του.

Οριακή ανάκαμψη καταγράφεται στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), μετά από ένα τρίμηνο υποχώρησης των προσδοκιών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 73,2 μονάδες (από 72,5), επίδοση σημαντικά ανώτερη της αντίστοιχης περσινής (55,5 μονάδες). Ήπια άνοδος καταγράφεται στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, με το ¼ αυτών να δηλώνει ανάκαμψη (από 1/5), ενώ αμετάβλητες παραμένουν οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (στις -13 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Όσοι προβλέπουν άνοδο της ζήτησης το επόμενο τρίμηνο αντισταθμίζονται ακριβώς από όσους προβλέπουν μείωση, ενώ παραμένουν αρνητικές οι προοπτικές της απασχόλησης του κλάδου, καθώς το 72% (από 69%) αναμένει σταθερότητα. Εξάλλου, οι πληθωριστικές προσδοκίες διατηρούνται και τον Μάρτιο, με τρεις στις 10 επιχειρήσεις να προβλέπουν άνοδο τιμών (από 25%). Τέλος, το 38% των επιχειρήσεων, από τα υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με τους υπόλοιπους κλάδους του τομέα, δηλώνει λειτουργία χωρίς εμπόδια, με το 29% να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση, το 12% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 20% παράγοντες που συνδέονται με την ευρύτερη οικονομική κατάσταση, ως τα σημαντικότερα εμπόδια που αντιμετωπίζει ο κλάδος.

Ένα τρίμηνο υποχώρησης ολοκληρώνει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες** (εταιρίες συμβούλων, διαφημιστικές και άλλες υπηρεσίες προς επιχειρήσεις κτλ), ο οποίος διαμορφώνεται στις 62,7 μονάδες (από 68,3), σε ανώτερη ωστόσο επίδοση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή (53,5 μονάδες). Από τα επιμέρους μεγέθη, με εξαίρεση τις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, όπου το σχετικό ισοζύγιο εξισορροπείται (στη -1 μονάδα από -7 τον Φεβρουάριο), τα υπόλοιπα στοιχεία επιδεινώνονται. Έτσι, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα υποχωρούν, με το σχετικό δείκτη να περιορίζεται κατά 5 μονάδες, στις -21, ενώ και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση χειροτερεύουν ελαφρώς στις -12 μονάδες (από -8). Στη δυσμενέστερη επίδοση του τελευταίου εξαμήνου περιορίζονται και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση του κλάδου, με το σχετικό δείκτη να υποχωρεί κατά 13 μονάδες, στις -23. Ως προς τις τιμές, τέσσερις στις πέντε επιχειρήσεις προβλέπουν σταθερότητα (από 62%) και όσες βλέπουν πτώση ξεπερνούν κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες εκείνες που αναμένουν άνοδο. Τέλος, και πάλι ένα 28% δηλώνει

απρόσκοπτη λειτουργία, ενώ το 24% και 28% αντίστοιχα αναφέρουν την ανεπάρκεια ζήτησης και κεφαλαίων κίνησης ως τα βασικότερα προσκόμματα λειτουργίας τους.

Συνεχίζεται η πτώση των επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Υπηρεσίες Πληροφορικής και Ανάπτυξης Λογισμικού** τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις 41,8 μονάδες, σε πολύ χαμηλά επίπεδα για τον κλάδο. Η επιδείνωση είναι εμφανέστερη στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους και την τρέχουσα ζήτηση, όπου τα σχετικά ισοζύγια διαμορφώνονται αντίστοιχα στις -38 και -54 μονάδες (από -10 και -46). Πτώση όμως καταγράφεται και στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, όπου το 46% των επιχειρήσεων (από 44%) αναμένει απώλειες θέσεων εργασίας και μόλις ένα 3% (από 5%) άνοδο. Σε σχέση με τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης, ο σχετικός δείκτης προβλέψεων παραμένει αμετάβλητος στις -38 μονάδες, ενώ ως προς τις τιμές, το 82% των επιχειρήσεων (από 90%) προβλέπει σταθερότητα. Στο 15% (από 19%), τέλος, περιορίζεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρει προσκόμματα στην επιχειρηματική τους λειτουργία, με την πλειονότητα (57%) να κρίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως σημαντικότερο εμπόδιο, ενώ ένα 16% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: ΜΑΡΤΙΟΣ 2010

Νέο ιστορικό χαμηλό στην καταναλωτική εμπιστοσύνη

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης σημειώνει περαιτέρω πτώση τον Μάρτιο, για πέμπτο διαδοχικό μήνα και διαμορφώνεται σε νέα ιστορικά χαμηλή επίδοση, στις -58 μονάδες, μειωμένος κατά 7 μονάδες σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο. Οι Έλληνες είναι και πάλι έτσι οι πιο απαισιόδοξοι ευρωπαίοι, καθώς οι σχετικοί δείκτες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη κινούνται στις -14 και -17 μονάδες αντίστοιχα. **Η αβεβαιότητα, οι δυσοίωνες προβλέψεις συνολικά για την ελληνική οικονομία, τα συγκεκριμένα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής τα οποία αρχίζουν να εφαρμόζονται, επηρεάζουν το εισόδημα και την καταναλωτική συμπεριφορά, δημιουργώντας δυσμενή ψυχολογία, ενώ προεξοφλούνται αρνητικά, ακόμα και αν δεν έχουν μεταφραστεί πλήρως σε πραγματική απώλεια εισοδήματος.** Η πτώση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Μάρτιο προέρχεται από επιδείνωση όλων των επιμέρους δεικτών, η οποία ωστόσο είναι εντονότερη στις προβλέψεις της οικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών και της χώρας το επόμενο 12μηνο. Οι φόβοι για άνοδο της ανεργίας ενισχύονται και πάλι, με το σχετικό δείκτη να καταγράφει νέο υψηλό ρεκόρ, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τον αντίστοιχο δείκτη στην πρόθεση για αποταμίευση. Αναλυτικότερα:

■ **Αισθητή υποχώρηση των προβλέψεων της οικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες καταγράφουν έντονη υποχώρηση για πέμπτο μήνα, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται κατά 11 μονάδες χαμηλότερα τον Μάρτιο, στις -45 μονάδες. Από τα νοικοκυριά, μόλις ένα 6% (από 8%) αναμένει ελαφρά ή αισθητή βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης, με το 63% (από 53%) να προβλέπει επιδείνωση ή σημαντική επιδείνωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες της ΕΕ και της Ευρωζώνης διαμορφώνονται στις -2 και -5 μονάδες αντίστοιχα.

■ **Σημαντική πτώση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο επιδεινώνονται σημαντικά, κατά 9 μονάδες, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -44 μονάδες και το 66% (από 56%) των καταναλωτών να αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση, ενώ ένα 17% σταθερότητα (από 23%). Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις -7 και -12 μονάδες αντίστοιχα.

■ **Σε ιστορικά χαμηλά η πρόθεση για αποταμίευση**

Η πρόθεση για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρεί κατά 4 μονάδες και διαμορφώνεται στις -60 μονάδες, σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Από τους καταναλωτές, ένα 18% (από 19%) εξακολουθεί να κρίνει ως πιθανή ή πολύ πιθανή την αποταμίευση το επόμενο διάστημα, ενώ η συντριπτική πλειονότητα (81% από 79%) δεν θεωρεί πιθανό να αποταμιεύσει το επόμενο έτος. Στην ΕΕ και την Ευρωζώνη, οι αντίστοιχοι δείκτες παραμένουν στις -5 και -7 μονάδες αντίστοιχα.

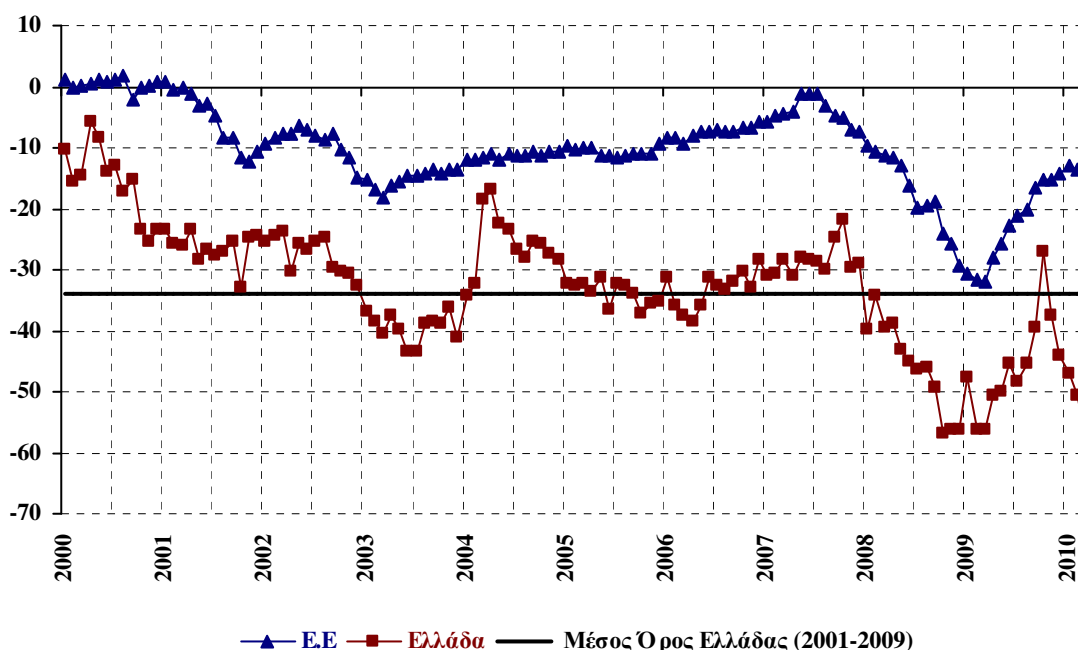
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			2001-2008			Μ.Ο έτους						
	Min	Max	M.O	2005	2006	2007	2008	2009				
ΕΕ-27	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-11,5	-10,7	-7,5	-4	-17	-23				
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-13,1	-13,8	-9,0	-4,9	-18,1	-24,7				
Ελλάδα	-56,9 Οκτ-08	-16,9 Απρ-04	-34,0	-33,8	-33,3	-28,5	-46,0	-45,7				
2009												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-31	-32	-32	-28	-26	-23	-21	-20	-17	-15	-15	-14
Ευρωζώνη	-31	-33	-34	-31	-28	-25	-23	-22	-19	-18	-17	-16
Ελλάδα	-48	-56	-56	-51	-50	-45	-49	-45	-39	-27	-38	-44
2010												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-13	-14	-14									
Ευρωζώνη	-16	-17	-17									
Ελλάδα	-47	-51	-58									

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

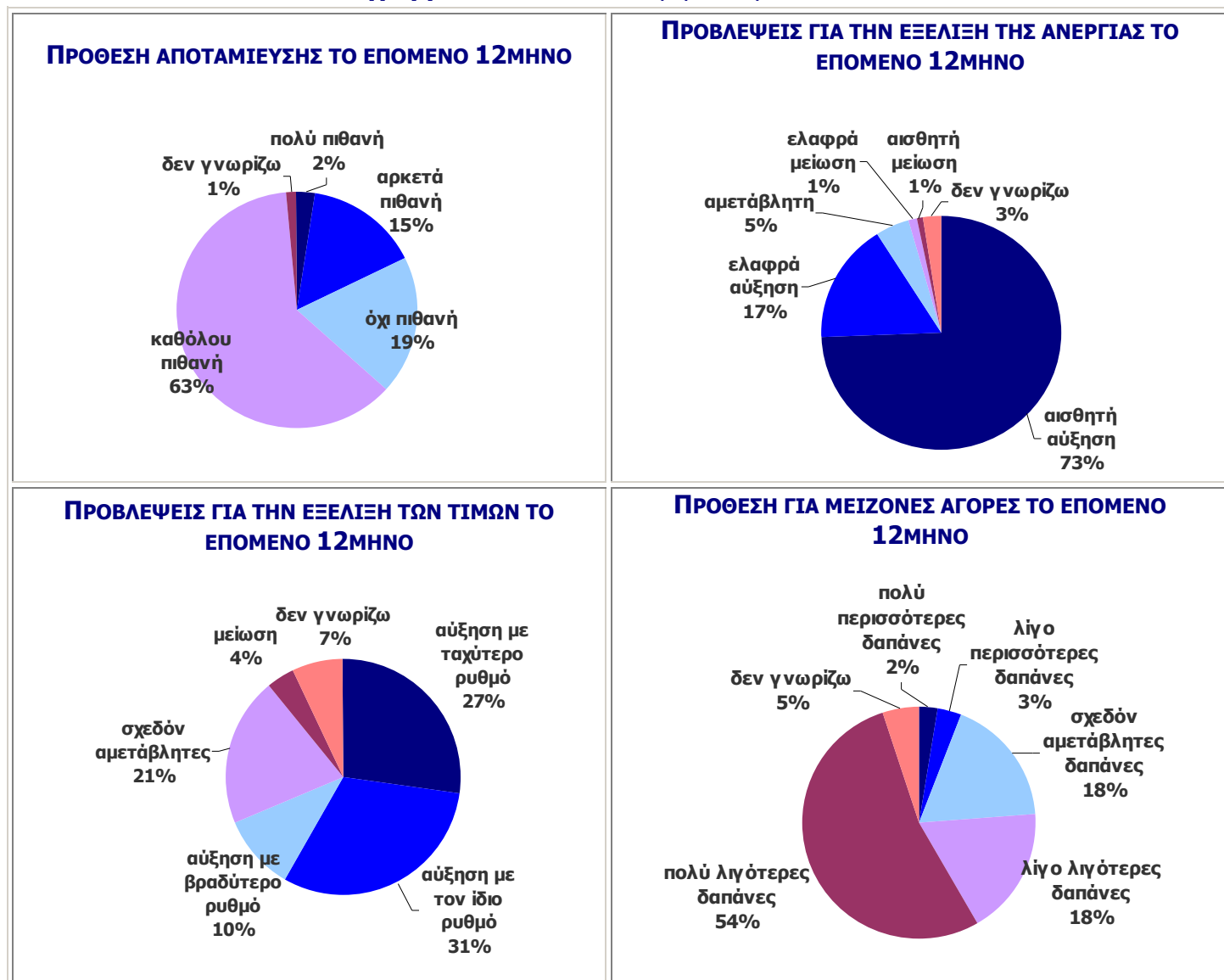

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Υψηλό ρεκόρ και στις προβλέψεις για την ανεργία

Σε νέα ιστορικά υψηλά επίπεδα κινούνται και οι προβλέψεις των καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες, με το σχετικό δείκτη να φθάνει τις +82 μονάδες (από +77). Και εδώ, η συντριπτική πλειονότητα των καταναλωτών (91% από 89%) αναμένει ελαφρά ή αισθητή ενίσχυση της ανεργίας το επόμενο 12-μηνο. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινούνται στις +41 και +46 μονάδες.

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών

Πηγή: IOBE

Υποχώρηση και της πρόθεσης για μείζονες αγορές

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, κ.λπ.) κινείται και αυτή σε πολύ χαμηλά επίπεδα και ο σχετικός δείκτης φθάνει στις -55 μονάδες (από -44). Το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι θα αυξήσει λίγο ή

πολύ τις δαπάνες του παραμένει στο 6%, ενώ αντίθετα, όσοι αναφέρουν ότι θα τις μειώσουν λίγο ή πολύ διευρύνονται στο 71% (από 63%). Στην ΕΕ και Ευρωζώνη, οι αντίστοιχοι δείκτες περιορίζονται οριακά στις -24 μονάδες αντίστοιχα.

■ Εντείνονται οι πληθωριστικές προσδοκίες

Οι πληθωριστικές προσδοκίες τον Μάρτιο εντείνονται, με το δείκτη εξέλιξης των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες να διαμορφώνεται στις +25 μονάδες (από +16), στην υψηλότερη επίδοση από τον Ιούλιο. Το 58% των νοικοκυριών (από 49%) προβλέπει αύξηση των τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό, ενώ το 21% κρίνει ότι αυτές θα μείνουν σχεδόν αμετάβλητες (από 24%). Σε ΕΕ και Ευρωζώνη, οι αντίστοιχοι δείκτες ενισχύονται στις +7 και +4 μονάδες αντίστοιχα.

■ Μικρή υποχώρηση του ποσοστού που «αποταμιεύει λίγο ή πολύ»

Ως προς την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, τα νοικοκυριά δηλώνουν σε ποσοστό 25% (από 27%) ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ, ενώ το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν ότι «μόλις τα βγάζουν πέρα» παραμένει στα ίδια επίπεδα (56% από 55%). Όσοι κρίνουν ότι έχουν χρεωθεί αυξάνονται ελαφρά στο 11% (από 9%), ενώ εκείνοι που δηλώνουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους παραμένουν στο 8%.